Casa-monument din strada General Constantin Budișteanu nr. 16

Imobilul se află într-o zonă rezidențială a Bucureștiului, cuprinsă între artere majore, ca de exemplu: Calea Griviței, Calea Victoriei, Strada Știrbei Vodă. Traseul străzii este definit ca fiind neregulat, de-a lungul lui fiind înșiruit un fond construit variat stilistic, inegal ca valoare. În general, casele sunt aliniate la stradă, fiind amplasate în parcele în care predomină vegetația. Trebuie să menționăm că multe dintre aceste clădiri, prin valoarea lor istorică și datorită valorilor arhitecturale deosebite, se găsesc pe lista oficială a monumentelor istorice. Aceasta este înscrisă în Lista Monumentelor Istorice cu poziția 528, cod B-II-m-B-18243 (sfârșit secol XIX).

În Planul Bucureștiului ridicat și nivelat din Porunca Marelui Vornic al Departamentului Trebilor din Năuntru, Barbu Știrbei, după întocmirea secției inginerești sub direcția specială a Maiorul Baron Artur Borozin în zilele prea înaltului Domn Stăpânitor Gheorghe Dimitrie Bibescu, anul 1846, strada este figurată în formă foarte apropiată de cea actuală. Sunt figurate următoarele clădiri și proprietăți: Biserica Brutaru, proprietatea Luxița Grecească Pităreasa cu trei clădiri figurate, două parcele cu câte una și respective trei case, proprietatea Alecu Budișteanu cu două case și gradină, în vecinătatea caselor lui Ioniță Budișteanu și a lui Niculae.

Vizavi se înșirau terenuri încă neconstruite, dintre care al lui Iancu Grădișteanu, grădinile și acareturile palatului Marelui Vornic Barbu Știrbei, palatul construit pe Calea Victoriei, proprietatea lui Iancu Ralet. Se remarcă grădinile mari, terenurile încă neconstruite. Proprietarii erau din familii boierești cu tradiție. Parcela cu numărul 16 era integrată în proprietatea Alecu Budișteanu.

Analizând evoluția străzii în planul Bucureștiului din 1911, caroul D din coloanele XI și XII, constatăm următoarele: Strada se numește Manea Brutaru, după biserica cu același nume. Parcelele s-au împărțit, terenurile s-au parcelat și s-au conturat astfel noi proprietăți. Casele numerotate aveau următorii proprietari: nr 6 - Ghiță Samacoveanu, nr 8 - Constantin Greceanu, nr 10 - Ilie Protopopescu, nr 12-14 - două case surori ale căpitanului Minculescu, nr 16 – Farky, Farcher la nr 18 (în acte numele este scris Farchy, fiind vorba de același proprietar), nr 20 General Alexandru Budișteanu, iar vizavi nr 13 - Niculae Chrisovelony, nr 11 - Alexandru Darvari, alăturat de grădinile casei Soutzu pe Calea Griviței. Grădinile Palatului Știrbei ocupau o parte însemnată spre stradă.

Constatăm că Alexandru Budișteanu în acest răstimp a parcelat proprietatea sa și a vândut noului proprietar Farky un lot. Acesta din urmă a împrejmuit proprietatea (numerele actuale 16 și 18) cu un gard din zidărie, a construit o casă aliniată la stradă cu latura mică și dezvoltată cu latura lungă perpendicular pe stradă.

Clădirea în stil neoclasic datează de la începutul secolului XX și a fost construită de familia S. Farchy pe terenul cumpărat de la generalul Al. Budișteanu. Pe parcelă este figurată o frumoasă grădină, iar pe toată lungimea laturii înguste din fundul parcelei, la limita proprietății spre casele Resch și Căpitan C. Părățeanu din strada Soarelui (astăzi strada Th. Aman), este ridicată a construcție auxiliară, mult îndepărtată față de construcția principală.

Construcția principală are aceeași configurație în plan cu casa monument care face obiectul acestui studiu. Construcția secundară a fost demolată, din ea a rămas numai un mic pavilion construit din zidărie aparentă pe parcela imobilului de la numărul 18. Între documentele referitoare la istoricul înstrăinării proprietății Farchy, menționăm: 1919, 25 decembrie, Albert S.

Farchy a primit de la tatăl său, Samsong Farchy, terenul cu suprafața de 1784mp și casele. 1920 Albert S. Farchy a construit pe lotul de la numărul 18 o casă cunoscută sub numele de „Casa cu pelicani". Proiectată în aprilie 1920 de arhitectul C. Castelini, casa a primit autorizația de construcție nr. 20432/24 V 1920, conform planurilor originare.

În 1928, Albert Farchy a vândut Casei Regale lotul de la numărul 16, cu casa bătrânească. După această dată au fost construite garaje care se configurau pe parcelă astfel: pe latura îngustă a parcelei și continuate pe latura lungă, dar detașate față de clădirea principală. S-a schimbat denumirea străzii din Manea Brutaru în General Alexandru Budișteanu.

În 1928-1945, clădirea ridicată la finele secolului al XIX-lea a fost reședința regentului Gheorghe Buzdugan. Menționăm că Gheorghe Buzdugan (n. 10 februarie 1867, Focșani; d. 7 octombrie 1929, București) a fost un om politic și un jurist român. A fost membru al Regenței instituite în urma renunțării la tron a principelui Carol. Între 5 august 1924 și 5 iunie 1927 a fost președintele Curții de Casație, poziție din care a demisionat pentru a îndeplini funcția de regent.

După naționalizare, în casă a funcționat un magazin, poate o brutărie, și redacția ziarului Elore. În 1957, Muzeul Cornel Medrea a fost înființat prin donația făcută de maestru în urma expoziției retrospective de la Sala Dalles (1947), donație întregită în 1962. Muzeul posedă peste 300 de lucrări de sculptură, grafică, obiecte și documente cu valoare memorială. Colecția a fost expusă inițial în Palatul Mogoșoaia.

ALCĂTUIREA MONUMENTULUI

Corpul A avea funcțiunea de reprezentare, în jurul unui hol central fiind dispuse saloanele și sufrageria. Diametral opus intrării, holul asigura legătura cu corpul A2, destinat locuirii. Camerele de mari dimensiuni și înalte au plafoane și pereți cu decorații bogate, luminatoare cu vitralii, oglinzi, stucaturi, conform gustului vremii. În aceste saloane aveau loc recepții, concerte, dineuri, un spațiu destinat primirii înalților oaspeți.

Accesul în casă se face prin grădină și este subliniat în arhitectura clădirii atât prin detalii, cât și prin înălțime, el fiind detașat fața de fațadă. Ușa de acces este din stejar masiv cu ferestre din cristal bizotat de cea mai bună calitate. Vestibulul 1 este bogat ornamentat, fiind realizat cu materiale prețioase, marmură, piatră, stucaturi. Scara ocupă o poziție centrală, fiind bogat decorată. Este finisată în piatră de Căprior și Gura Văii, cu decorații pe podeste din marmură de Moneasa neagră și Ruschița alb și roz. Decorația realizată în șah conferă prețiozitate ansamblului. Pereții sunt subliniați de pilaștrii verzi din stuco-marmură. Plafonul este decorat cu stucaturi. Actuala vopsitorie din ulei multicolor este suprapusă culorilor originare și nu este exclus ca la o atentă abordare a restaurării să se descopere urme de pictură pe pereți și plafon.

Holul 2 este luminat prin intermediul unui luminator cu vitralii care au fost pictate și continuă bogata decorație a vestibulului. Urmează în axul principal un salonaș care asigură trecerea spre corpul 2 de clădire, destinat dormitoarelor. Parchetul din hol și din saloanele de la parter este desenat în carouri din stejar și paltin și este dispus pe diagonală. El se desfășoară în toate încăperile principale, constituind un element semnificativ pentru decorația interioară și realizând o frumoasă continuitate a spațiului interior.

În dreapta, saloanele 3 și 4 au plafoane decorate în spiritul vremii, care acum necesită lucrări de restaurare și o cercetare în vederea descoperirii unor urme de pictură . Se remarcă oglinda din salonul 3 și decorația medalioanelor de colț care împodobesc plafonul. Ușile și ferestrele sunt din stejar masiv cu feronerie originară deosebit de frumoasă.

Valoarea deosebită a tâmplăriei interioare și exterioare și a feroneriei impune păstrarea și restaurarea lor corespunzătoare. În stânga holului se intră într-o cameră bine proporționată, dar lipsită de decorații.

Accesul în pod se face dintr-o sală alăturată acestei camere, prin intermediul unei scări abrupte din metal, scară cu destinație pur funcțională. În vederea unei noi amenajări funcționale a spațiului, este, desigur, necesară o nouă configurare a acestei scări și integrarea spațiilor din mansardă acum nefolosite. Podul are dimensiuni generoase, șarpanta interesantă oferind posibilitatea unei mansardări și refuncționalizări.

În demisol s-au executat lucrări în anii 1930, introducându-se o pardoseală din plăci octogonale de gresie colorată alb și bleu. Spațiile din demisol erau pur funcționale, nu prezintă decorații, ferestrele de mici dimensiuni asigură iluminatul.

Maestrul Cornel Medrea a pictat în 1957 în saloanele din demisol două fresce care reprezintă siluete umane stilizate într-o cromatică în care domină culoarea roșu, fresce care au rămas in situ după mutarea muzeului.

Casa a fost acoperită cu ardezie, acum este acoperită cu tablă tăiată în formă de ardezie. Fațadele nu au suferit transformări în timp, golurile nu au fost modificate. Se citesc bosajele desenate pentru a marca elementele majore.

*

(document nedatat, nesemnat, încărcat pe platforma www.academia.edu/28709570/Budisteanu de Andrei D – probabil lucrarea unui student)